



Α΄ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΧΟΡΗΓΙΑ»

Α. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Η χορηγία αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό κοινωνικό θεσμό ο οποίος εμφανίσθηκε και λειτούργησε για πρώτη φορά στην Αθηναϊκή Δημοκρατία κατά τον 6ο και τον 5ο π.Χ. αιώνα. Η χορηγία ήταν υποχρεωτική για τους ισχυρότερους οικονομικά πολίτες. Ωστόσο, η λειτουργία της χορηγίας στην αρχαία Ελλάδα δεν πρέπει να ταυτίζεται με την σημερινή έννοια της χορηγίας (sponsoring), η οποία, σύμφωνα με ερμηνεία του όρου, αποτελεί σύμβαση με την οποία ο χορηγός αναλαμβάνει υποχρέωση προς παροχή «συγκεκριμένης υποστήριξης για την παραγωγή προϊόντων θεάματος με αντάλλαγμα την αυτοπροβολή του μέσω των χρηματοδοτούμενων δραστηριοτήτων του δέκτη της χορηγίας. Η υποστήριξη δεν είναι απαραίτητο να είναι χρηματική» (βλ. Α. Χελιδόνη, Ένα νέο χρηματοδοτικό μόρφωμα: Η σύμβαση «Ανταποδοτικής Χορηγίας» (Sponsoring), ΕπισκΕΔ 1997, σελ. 567). Η χορηγία, όμως, δεν περιορίζεται μόνο στην υποστήριξη παραγωγής προϊόντων θεάματος, αλλά εμφανίζεται και με πλείονες μορφές, όπως η αθλητική, η κοινωνική, η πολιτιστική, η ραδιοτηλεοπτική, η χορηγία για την ενίσχυση οικολογικών–περιβαλλοντολογικών δραστηριοτήτων, η χορηγία για εκπαιδευτικούς ή ερευνητικούς σκοπούς κ.λπ., ενώ σε πολλές χώρες έχει εξελιχθεί σε βασικό αρωγό της Πολιτείας όσον αφορά τη χρηματοδότηση πολιτιστικών, κοινωφελών κ.λπ. σκοπών με την μεταφορά πόρων από τον ιδιωτικό στον δημόσιο-κοινωνικό τομέα. Από νομική άποψη, η χορηγία είναι αρρύθμιστη αμφοτεροβαρής σύμβαση στην οποία εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις του Αστικού Κώδικα (βλ. Αθ. Λιακόπουλο, Γενικό Εμπορικό Δίκαιο, γ΄ έκδοση, εκδ. Π.Ν. Σάκκουλα, 1998, σελ. 200-201), ενώ το βασικό στοιχείο που την διακρίνει από τη συγγενή έννοια της δωρεάς είναι ο ανταποδοτικός της χαρακτήρας.

Παρά τη μεγάλη ανάπτυξη του, ο θεσμός της χορηγίας δεν έχει αντιμετωπισθεί ουσιαστικά από την ευρωπαϊκή αλλά ούτε και από την ελληνική έννομη τάξη. Σε επίπεδο κοινοτικού δικαίου μόνον η χορηγία ραδιοτηλεοπτικών

εκπομπών έχει ρυθμιστεί ολοκληρωμένα (Οδηγία 89/552/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 3ης Οκτωβρίου 1989 «για το συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την άσκηση ραδιοτηλεοπτικών δραστηριοτήτων (L 298/17.10.1989), όπως αυτή τροποποιήθηκε με την Οδηγία 97/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ης Ιουνίου 1997 (L 202/30.07.1997), και Οδηγία 98/43/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 6ης Ιουλίου 1998 (L 202/30.07.1997), «για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών όσον αφορά την διαφήμιση και τη χορηγία υπέρ των προϊόντων καπνού»). Όσον αφορά την ελληνική έννομη τάξη, ρυθμίσεις σχετικές με τον θεσμό της χορηγίας βρίσκονται διάσπαρτες σε διατάξεις φορολογικών νόμων, ενώ πιο ολοκληρωμένο παρουσιάζεται το θεσμικό πλαίσιο που αφορά τη ραδιοτηλεοπτική χορηγία [ν. 2328/2995 (ΦΕΚ Α΄ 159) «Νομικό καθεστώς της ιδιωτικής τηλεόρασης και της τοπικής ραδιοφωνίας, ρύθμιση θεμάτων της ραδιοτηλεοπτικής αγοράς και άλλες διατάξεις» και π.δ. 100/2000 (ΦΕΚ Α΄ 98) «Εναρμόνιση της Ελληνικής ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 97/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ης Ιουνίου 1997 (L 202/30.07.1997) και της Οδηγίας 89/552/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 3ης Οκτωβρίου 1989 (L 298/17.10.1989) σχετικά με την παροχή υπηρεσιών»].

Με τις διατάξεις του προτεινόμενου Νσχ επιχειρείται η ρύθμιση του θεσμού της πολιτιστικής χορηγίας με τη θέσπιση ολοκληρωμένου θεσμικού πλαισίου και την παροχή φορολογικών κινήτρων για την προσέλκυση χορηγών. Κύρια στόχευση του Νσχ, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση, αποτελεί «η ενίσχυση και ο συντονισμός των πόρων και των δομών που απαιτούνται για την υποστήριξη του πολιτισμού τόσο από τον δημόσιο όσο και από τον ιδιωτικό τομέα αλλά και η ενίσχυση της συνεργασίας του κράτους με την κοινωνία των πολιτών». Η ανάπτυξη και προαγωγή του πολιτισμού αποτελεί υποχρέωση του Κράτους, σύμφωνα με το άρθρο 16 του Συντάγματος. Το έργο αυτό της Πολιτείας καθίσταται πολύ πιο αποτελεσματικό με τη συμμετοχή της ιδιωτικής πρωτοβουλίας στην πολιτιστική ανάπτυξη του τόπου, η δε χορηγία αποτελεί βασικό μοχλό μεταφοράς οικονομικών πόρων από τον ιδιωτικό τομέα για την ενίσχυση και προώθηση του πολιτισμού.

Οι σημαντικότερες ρυθμίσεις που εισάγει το παρόν Νσχ είναι οι εξής:

- καθορίζονται οι έννοιες της «πολιτιστικής χορηγίας», του «χορηγού», του «αποδέκτη της χορηγίας» και της «πολιτιστικής δραστηριότητας» (άρθρο 1),
- συνιστάται Γραφείο Χορηγιών και Συμβούλιο Χορηγιών και καθορίζονται οι αρμοδιότητές τους (άρθρα 2 και 3),
- προσδιορίζεται η νομική φύση της σύμβασης χορηγίας και το περιεχόμενό της, ενώ προβλέπεται η καταγγελία της για σπουδαίο λόγο (άρθρα 4-5 και 7),

- καθιερώνεται η υποχρεωτική υποβολή έκθεσης απολογισμού της χρήσης του αντικειμένου της χορηγίας προς τον χορηγό (άρθρο 6),
- θεσπίζεται ο θεσμός των χορηγικών βραβείων (άρθρο 9),
- προβλέπεται ότι η χρηματική αξία της πολιτιστικής χορηγίας θα εκπίπτει εξ ολοκλήρου, μέχρι του ποσού του 30% του συνολικού φορολογητέου (άρθρο 11).

Β. Παρατηρήσεις επί των άρθρων του Νσχ

1. Επί του άρθρου 1

Σύμφωνα με την τρίτη παράγραφο του παρόντος άρθρου, ως αποδέκτες χορηγίας νοούνται το Δημόσιο (αρμοδιότητα Υπουργείου Πολιτισμού), οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ βαθμού, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που επιδιώκουν σκοπούς πολιτιστικούς. Για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας και ενότητας της χρησιμοποιούμενης στο Νσχ ορολογίας, θα ήταν ενδεχομένως, σκόπιμο η εντός παρενθέσεως φράση «αρμοδιότης Υπουργείου Πολιτισμού» να αντικατασταθεί ως εξής: «Υπουργείο Πολιτισμού».

Από τη διατύπωση της εν λόγω παραγράφου συνάγεται ότι αποδέκτης χορηγίας δεν είναι συνολικά το Δημόσιο (όσον αφορά την έννοια του όρου Δημόσιο βλ. Επ. Σπηλιωτόπουλο, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, 11η έκδοση, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2002, σελ. 22) αλλά μόνον οι υπηρεσίες του υπουργείου Πολιτισμού και, συνεπώς, αποκλείονται υπηρεσίες άλλων υπουργείων, όσον αφορά πιθανές πολιτιστικές δραστηριότητές τους. Επίσης, από την ως άνω διατύπωση προκύπτει ότι αποδέκτες χορηγίας θεωρούνται οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ βαθμού, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τα νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα ανεξάρτητα από το εάν επιδιώκουν πολιτιστικούς σκοπούς ή εποπτεύονται από το υπουργείο Πολιτισμού. Ειδικώς ως προς την έννοια του όρου ευρύτερος δημόσιος τομέας, σημειώνεται ότι το περιεχόμενό του δεν είναι σταθερό, αλλά προσδιορίζεται κάθε φορά ανάλογα με τους σκοπούς του νόμου που τον χρησιμοποιεί [βλ. ενδεικτικώς, ν. 3049/2002 (ΦΕΚ Α΄ 212),), ν. 3310/2005 (ΦΕΚ Α΄ 30), ν. 3492/2006 (ΦΕΚ Α΄ 210) κλπ].

Περαιτέρω, θα πρέπει να σημειωθεί ότι αποδέκτες χορηγίας μπορεί να είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που επιδιώκουν πολιτιστικούς σκοπούς και, συνεπώς, δεν περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Νσχ, αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες του άρθρου 741 του Αστικού Κώδικα που επιδιώκουν πολιτιστικούς σκοπούς, οι οποίες δεν έχουν αποκτήσει νομική προσωπικότητα, ή άλλες ενώσεις προσώπων, όπως ομάδες χορού, θεατρικές ομάδες κ.λπ., οι οποίες στερούνται νομικής προσωπικότητας, αλλά ούτε και φυσικά πρόσωπα (καλλιτέχνες, πολιτιστικοί δημιουργοί κ.λπ.). Σημειώνεται ότι ο Διεθνής Χορηγικός

Κώδικας (International Code on Sponsorship) του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου (International Chamber of Commerce) αναγνωρίζει ως αποδέκτες χορηγίας τόσο τα νομικά όσο και τα φυσικά πρόσωπα [βλ. Α. Σινανιώτη-Μαυρουδή, Σύμβαση Χορηγίας (Sponsoring), εκδ. Σάκκουλα, 2001, σελ. 154].

Επισημαίνεται ότι, υπό το ισχύον καθεστώς, ο καθορισμός των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου που επιδιώκουν πολιτιστικούς σκοπούς γίνεται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Πολιτισμού, μετά από έλεγχο του Υπουργείου Πολιτισμού [βλ. άρθρο 8, παρ. 1 περ. δ και άρθρο 31 παρ. 1 περ. α, υποπερ. γγ του ν. 2238/1994 (ΦΕΚ Α' 151) Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος, όπως ισχύουν]. Η ως άνω ρύθμιση θεσπίστηκε, για πρώτη φορά, με το άρθρο 35 παρ. 4 του ν. 1884/1990 (ΦΕΚ Α' 81) «Διαρρυθμίσεις στην έμμεση φορολογία και άλλες διατάξεις», κατ' εξουσιοδότηση του οποίου εξεδόθη η κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού ΥΠΠΟ/ΓΝΟΣ/43332/Β' 679/1990 (η οποία τροποποιήθηκε με την ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/Β/25233/1994 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού), με την οποία συνεστήθη η επιτροπή ελέγχου, καθορίστηκε η συγκρότησή της καθώς και η διαδικασία (είτε αυτεπάγγελτος έλεγχος είτε κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερόμενου) και τα κριτήρια υπαγωγής των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου στην κατηγορία εκείνων που επιδιώκουν πολιτιστικούς σκοπούς.

Με την τρίτη παράγραφο του προτεινόμενου άρθρου ορίζεται ρητώς ότι ως αποδέκτες χορηγίας νοούνται τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που επιδιώκουν πολιτιστικούς σκοπούς. Κατόπιν των ανωτέρω, για την αποφυγή τυχόν παρερμηνειών θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο να διευκρινισθεί κατά πόσον η ως άνω διαδικασία ελέγχου και η υπαγωγή συγκεκριμένων νομικών προσώπων σε εκείνα που επιδιώκουν πολιτιστικούς σκοπούς με κοινές υπουργικές αποφάσεις διατηρείται ή αρκεί η ρητή σχετική πρόβλεψη στο καταστατικό τους. Επίσης, ερωτάται εάν ο σχετικός έλεγχος θα γίνεται πλέον από το Συμβούλιο Χορηγιών στο πλαίσιο της πρόβλεψης του άρθρου 3 παρ. 3 περ. στ του παρόντος Νσχ, σύμφωνα με την οποία το Συμβούλιο Χορηγιών «γνωμοδοτεί αν η κάθε χορηγική σύμβαση που υποβάλλεται στο Γραφείο Χορηγιών υπάγεται στις διατάξεις του παρόντος νόμου, προκειμένου να επέλθουν οι συνέπειες που διαγράφονται στο άρθρο 11 του παρόντος».

Στην τέταρτη παράγραφο του παρόντος άρθρου ορίζεται η πολιτιστική δραστηριότητα η οποία μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο πολιτιστικής χορηγίας. Ειδικότερα, ως πολιτιστική δραστηριότητα νοείται η δραστηριότητα που αποσκοπεί στην προστασία, αξιοποίηση και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως ορίζεται στον ν. 3028/2002. Με τον ανωτέρω νόμο διαγράφεται το σύστημα προστασίας των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς, η οποία ορίζεται ότι αποτελείται από τα πολιτιστικά αγαθά τα οποία βρίσκονται εντός των ορίων της ελληνικής επικράτειας (συ-

μπεριλαμβανομένων των χωρικών υδάτων, καθώς και εντός άλλων θαλάσσιων ζωνών στις οποίες η Ελλάδα ασκεί σχετική δικαιοδοσία σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο), μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται και τα άυλα πολιτιστικά αγαθά (όπως τα έθιμα, οι μύθοι, οι προφορικές παραδόσεις, η μουσική, οι χοροί, τα τραγούδια κ.λπ.). Ταυτοχρόνως, θεσπίζεται κρατική μέριμνα για την προστασία των πολιτιστικών αγαθών που προέρχονται από την ελληνική επικράτεια οποτεδήποτε και αν απομακρύνθηκαν από αυτήν, καθώς και των πολιτιστικών αγαθών που συνδέονται ιστορικά με την Ελλάδα οπουδήποτε και αν βρίσκονται.

2. Επί των άρθρων 2 παρ. 2 ζ και 3 παρ. 3 ε

Σύμφωνα με την περ. ζ της παρ. 2 του άρθρου 2 του Νσχ, το Γραφείο Χορηγιών παραλαμβάνει τις υποβαλλόμενες προτάσεις χορηγίας που έχουν ως αποδέκτη χορηγίας το Δημόσιο και τις αποστέλλει με εισήγηση στο Συμβούλιο Χορηγιών για έκδοση σχετικής γνωμοδότησης. Αντιστοίχως, στην περ. ε της παρ. 3 του άρθρου 3 του Νσχ ορίζεται ότι το Συμβούλιο Χορηγιών γνωμοδοτεί για την αποδοχή από το Δημόσιο, ως αποδέκτη χορηγίας, των προτάσεων που έχουν υποβληθεί στο Γραφείο Χορηγιών. Δεδομένου ότι σε άλλες διατάξεις του Νσχ (άρθρο 1, τρίτη παράγραφος και άρθρο 2 παρ. 2 περ. δ), ο όρος Δημόσιο αναφέρεται μόνον στις υπηρεσίες του υπουργείου Πολιτισμού, για λόγους σαφήνειας και αποφυγής τυχόν παρερμηνειών θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο να διευκρινισθεί εάν και στις ως άνω περιπτώσεις ο όρος αυτός χρησιμοποιείται με την ίδια έννοια ή, επί παραδείγματι, περιλαμβάνει και τους εποπτευόμενους από το υπουργείο Πολιτισμού φορείς.

3. Επί των άρθρων 2 παρ. 2 θ και 3 παρ. 3 στ και 13

Στην προτεινόμενη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 2 περ. θ θεσπίζεται αρμοδιότητα του Γραφείου Χορηγιών να παρακολουθεί την υλοποίηση και να εισηγείται στο Συμβούλιο Χορηγιών για την εκτέλεση «των συμβάσεων χορηγίας που έχουν υποβληθεί σε αυτό και έχει κριθεί ότι υπάγονται στον παρόντα νόμο». Εν συνεχεία, στην προτεινόμενη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 3 περ. στ θεσπίζεται αρμοδιότητα του Συμβουλίου Χορηγιών να γνωμοδοτεί «αν η κάθε χορηγική σύμβαση που υποβάλλεται στο Γραφείο Χορηγιών» υπάγεται στις διατάξεις του Νσχ, στη δε προτεινόμενη διάταξη του άρθρου 13 θεσπίζεται παρακράτηση ποσοστού 1% επί του ποσού «κάθε χρηματικής χορηγίας που υποβάλλεται στο Γραφείο Χορηγιών» υπέρ της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία "Οργανισμός Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού".

Επειδή από τις σχετικές με το Γραφείο Χορηγιών διατάξεις δεν προβλέπεται η υποβολή χορηγιών ή συμβάσεων χορηγιών στο Γραφείο, αλλά προτάσεων χορηγίας με αποδέκτη το Δημόσιο, οι οποίες, κατόπιν, παραπέμπονται για γνωμοδότηση στο Συμβούλιο Χορηγιών (άρθρα 2 παρ. 2 περ. ζ και 3 παρ.

3 περ. ε), για την αποφυγή τυχόν παρερμηνειών θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο να διευκρινισθεί αφενός εάν στο Γραφείο Χορηγιών, εκτός από προτάσεις, υποβάλλονται και συμβάσεις χορηγιών και αφετέρου εάν αυτές αφορούν μόνο τις περιπτώσεις που αποδέκτης της χορηγίας είναι το Δημόσιο ή και τις περιπτώσεις που αποδέκτες χορηγίας είναι τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που επιδιώκουν πολιτιστικούς σκοπούς, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημοσίου τομέα και οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ βαθμού, σύμφωνα με την τρίτη παράγραφο του άρθρου 1 του Νσχ.

4. Επί του άρθρου 4

Με την παρούσα διάταξη προτείνεται να περιβάλλεται η σύμβαση χορηγίας τον έγγραφο τύπο και να αναλύονται οι υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών. Ειδικότερα, ο χορηγός αναλαμβάνει την υποχρέωση παροχής χρημάτων, υπηρεσιών, υλικών ή άυλων αγαθών στον αποδέκτη της χορηγίας για την υποστήριξη συγκεκριμένου πολιτιστικού σκοπού ή δραστηριότητας, ο δε αποδέκτης της χορηγίας, την υποχρέωση δημόσιας γνωστοποίησης της προσφοράς του χορηγού. Συνεπώς, καταρτίζεται μεταξύ τους σύμβαση επαχθής, εφόσον ο χορηγός προβαίνει σε παροχή έναντι ορισμένου ανταλλάγματος, συνιστάμενου εν προκειμένω στην αντιπαροχή του αποδέκτη της χορηγίας, και αμφοτεροβαρής, στο μέτρο που δημιουργεί ενοχικές υποχρεώσεις σε βάρος και των δύο συμβαλλομένων με τα αντίστοιχα δικαιώματα υπέρ του ετέρου. Έτσι, η ως άνω σύμβαση διακρίνεται από την περίπτωση που, μεταξύ εκείνου που παρέχει ορισμένο οικονομικό βοήθημα και εκείνου προς τον οποίο γίνεται η παροχή, δεν συμφωνείται ή δεν υπογράφεται υποχρέωση αντιπαροχής, η οποία συνιστά δωρεά (βλ. γνμδ ΝΣΚ 531/1995, ΔΦΝ 1996, σελ. 128).

Ειδικώς ως προς την έκταση των δικαιωμάτων του χορηγού στη σύμβαση χορηγίας πολιτιστικών δραστηριοτήτων, υποστηρίζεται ότι η οικονομική υποστήριξη που παρέχει ο χορηγός δεν του δίνει το δικαίωμα να επεμβαίνει στη μορφή ή το περιεχόμενο που θα λάβει η υποστηριζόμενη από αυτόν πολιτιστική δραστηριότητα. Τέτοιου είδους παρεμβάσεις θα είναι άκυρες ως καταχρηστικές ή αντίθετες στα χρηστά ήθη [βλ. Απ. Χελιδόνη, Ένα νέο χρηματοδοτικό μόρφωμα: η σύμβαση «Ανταποδοτικής Χορηγίας», ό.π., σελ. 604, Αρ. Σινανιώτη-Μαρούδη, ό.π., σελ.60].

5. Επί του άρθρου 5

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 4, ουσιώδες στοιχείο της σύμβασης χορηγίας είναι η συμφωνία των μερών για ανάληψη της υποχρέωσης από τον χορηγό παροχής χρημάτων κ.λπ. στον αποδέκτη της χορηγίας, και για ανάληψη της υποχρέωσης από τον αποδέκτη της χορηγίας, δημόσιας γνωστοποίησης της προσφοράς του χορηγού. Περαιτέρω, με την προτεινόμενη

διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1 ορίζεται ως (υποχρεωτικό) περιεχόμενο της σύμβασης χορηγίας, η αναλυτική περιγραφή των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των μερών, αμέσως δε κατωτέρω ακολουθεί ενδεικτική απαρίθμηση όρων που μπορεί να προβλέπονται στη σύμβαση. Μεταξύ αυτών των όρων συγκαταλέγονται το είδος της παροχής του χορηγού (υπό β), τα αντισταθμίσματα υπέρ του χορηγού (υπό γ), άλλα δικαιώματα και υποχρεώσεις του χορηγού και του αποδέκτη της χορηγίας (υπό δ). Σημειωτέον ότι ο καθορισμός και η περιγραφή της παροχής και της αντιπαροχής συνιστούν το ελάχιστο περιεχόμενο της ανταλλακτικής σχέσης που απαιτείται για την έγκυρη κατάρτιση σύμβασης χορηγίας (Απ. Χελιδόνης, ό.π., σελ. 586).

Εξ άλλου, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του προτεινόμενου άρθρου, στη σύμβαση χορηγίας καθορίζονται τα αντισταθμίσματα υπέρ του χορηγού, τα οποία πρέπει να αντιστοιχούν προς τη φύση της πολιτιστικής χορηγίας. Δεδομένου ότι στην παράγραφο 1 γ προβλέπεται ενδεικτικώς ως προαιρετικό περιεχόμενο της σύμβασης ο καθορισμός των αντισταθμισμάτων υπέρ του χορηγού, το σημείο αυτό χρήζει διευκρίνισης. Περαιτέρω, ορίζεται ότι τα αντισταθμίσματα υπέρ του χορηγού αντιστοιχούν προς τη φύση της χορηγίας. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση και το πρώτο άρθρο του Νσχ, η πολιτιστική χορηγία συνιστά «ένα είδος κοινωνικής ανταπόδοσης του χορηγού προς την κοινωνία μέσα στην οποία δραστηριοποιείται και ως εκ τούτου βελτιώνει τη δημόσια εικόνα του», «το περιεχόμενο της πολιτιστικής χορηγίας είναι κοινωνικό και το αντιστάθμισμά της η κοινωνική αναγνώριση», παρέχεται «για την ενίσχυση συγκεκριμένων πολιτιστικών δραστηριοτήτων ή σκοπών του αποδέκτη της χορηγίας με αντιστάθμισμα την προβολή του κοινωνικού προσώπου και της ευποιίας του χορηγού». Θα μπορούσε, πάντως, προς άρση τυχόν αμφιβολίας ως προς τη φύση της πολιτιστικής χορηγίας, ο σχετικός όρος να διευκρινισθεί, στη διάταξη δε, για λόγους νομοτεχνικής ακρίβειας, να αντικατασταθεί η λέξη «αντιστοιχούν» από τη λέξη «συνάδουν».

6. Επί του άρθρου 7

Με την προτεινόμενη διάταξη θεμελιώνεται δικαίωμα καταγγελίας από κάθε συμβαλλόμενο μέρος της σύμβασης χορηγίας για σπουδαίο λόγο, αζημίως, σε περίπτωση που στη σύμβαση δεν ορίζεται διαφορετικά. Η καταγγελία, ως μονομερής δικαιοπλαστικής φύσεως απευθυντέα δικαιοπραξία, γίνεται, σύμφωνα με το Νσχ, εγγράφως, ο έγγραφος δε τύπος είναι συστατικός και όχι αποδεικτικός και συνεπώς, αν δεν τηρηθεί, δεν συντελείται η καταγγελία και δεν επέρχονται τα αποτελέσματά της (πρβλ. ΜΠρΛ 45/2004, ΑρχΝ 2004, σελ. 552).

Η καταγγελία αποτελεί τρόπο μονομερούς ανατροπής ορισμένης σύμβασης μόνο για το μέλλον. Με καταγγελία για σπουδαίο λόγο λύονται, κατά τη γενική αρχή του δικαίου που συνάγεται από τις διατάξεις των άρθρων 281,

288, 588, 672 και 766 ΑΚ, οι διαρκείς συμβάσεις, δηλαδή οι συμβάσεις, αορίστου ή ορισμένου χρόνου, που έχουν ως αντικείμενο και χαρακτηριστικό γνώρισμα διαρκείς παροχές (βλ. ΜπρΑθ 4629/2004, Αρμ 2005, σελ. 250, Ευθ. Παπακώστα και Χρ. Κατσιάνη, Ανατροπή των διαρκών συμβάσεων και των de facto συμβατικών σχέσεων, ΝοΒ 1981, σελ. 790-791). Η χορηγία, κατά κανόνα, θεωρείται διαρκής σύμβαση, ωστόσο υποστηρίζεται ότι αποτελεί στιγμιαία σύμβαση όταν παρέχεται για μία μεμονωμένη εκδήλωση ή εφάπαξ (βλ. Απ. Χελιδόνη, ό.π., σελ. 599).

Η καταγγελία, γενικότερα, μπορεί να προβλέπεται ως απρόθεσμη, οπότε η λύση της σύμβασης επέρχεται αμέσως με την καταγγελία, ή με προθεσμία, οπότε η λύση της επέρχεται με την πάροδο ορισμένης προθεσμίας. Η νόμιμη καταγγελία επιτρέπεται και χωρίς ανάγκη ύπαρξης ορισμένου λόγου, όταν πρόκειται για διαρκείς συμβάσεις αόριστου χρόνου, αποτελώντας τον βασικό τρόπο τερματισμού της σύμβασης και άρσης της χρονικής αοριστίας της. Ύπαρξη λόγου απαιτείται στις διαρκείς συμβάσεις ορισμένου χρόνου για την πρόωγη λύση τους, ως γενικότεροι δε λόγοι της καταγγελίας θεωρούνται η αθέτηση των συμβατικών υποχρεώσεων του αντισυμβαλλομένου και ο λεγόμενος σπουδαίος λόγος. Ως προς τη συνδρομή του σπουδαίου λόγου, έχει κριθεί, ενδεικτικώς, ότι προκειμένου περί διαρκούς σύμβασης, μη ρυθμισμένης από τον νόμο, για την οποία έχει συμφωνηθεί ότι λύεται αμέσως με τη συνδρομή σπουδαίου λόγου, σπουδαίο λόγο αποτελούν περιστατικά, τα οποία, ενόψει των συγκεκριμένων περιστάσεων, καθιστούν, κατά την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη, επαχθή τη διατήρηση της σύμβασης για τον συμβαλλόμενο που τα επικαλείται (ΕφΑθ 5464/2004, ΔΕΕ 2005, σελ. 195). Όταν απαιτείται ύπαρξη λόγου για την καταγγελία, τα αποτελέσματά της επέρχονται με την άσκηση της καταγγελίας και, επιπλέον, εφόσον υπάρχει πράγματι ο λόγος.

Η καταγγελία της σύμβασης αφήνει άθικτη την ως τώρα λειτουργία και τυχόν εκτέλεση της σύμβασης, για το χρονικό διάστημα μέχρι την καταγγελία, επομένως η σύμβαση διατηρεί τη μέχρι τότε ισχύ της και τα μέρη εξακολουθούν να είναι νόμιμοι λήπτες των παροχών που αφορούν αυτό το διάστημα. Σε αυτό το σημείο έγκειται η βασική διαφορά της από την υπαναχώρηση, η οποία έχει (περιορισμένη) αναδρομική ενέργεια. Αν όμως η σύμβαση δεν έχει ακόμη εκτελεσθεί ή αν υπάρχει λόγος ανατροπής και του μέρους της, που έχει εκτελεσθεί, είναι δυνατή η υπαναχώρηση. Τα αποτελέσματα της καταγγελίας είναι η απόσβεση των συμβατικών υποχρεώσεων για το μέλλον και η επιστροφή με τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού των παροχών που τυχόν καταβλήθηκαν και αφορούν το μετά την καταγγελία χρονικό διάστημα (βλ. Μ. Σταθόπουλο, Γενικό Ενοχικό Δίκαιο, εκδ. Σάκκουλα, 2004, σελ. 1219-1222).

7. Επί του άρθρου 13

Με την προτεινόμενη διάταξη προβλέπεται ότι από κάθε χρηματική χορη-

γία που υποβάλλεται στο Γραφείο Χορηγιών και εμπίπτει στις διατάξεις του Νοσχ, παρακρατείται ποσοστό 1% υπέρ της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «Οργανισμός Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού» του ν. 2557/1997 (ΦΕΚ Α΄ 271) για την εκπλήρωση του σκοπού του. Σημειώνεται ότι με το άρθρο 6 του ν. 2557/1997 (ΦΕΚ Α΄ 271) συνεστήθη ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Ανώνυμη Εταιρεία Προβολής της Ελληνικής Πολιτιστικής Κληρονομιάς Α.Ε.», η οποία μετονομάσθηκε σε «Οργανισμός Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού Α.Ε. (Ο.Π.Ε.Π. Α.Ε.)» με την παρ. 16 του άρθρου 73 του ν. 3028/2002 (ΦΕΚ Α΄ 153). Σκοπός της εν λόγω εταιρείας είναι η ανάδειξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς και του πολιτιστικού δυναμικού της χώρας, καθώς και η οργάνωση και προβολή των Πολιτιστικών Ολυμπιάδων στο πλαίσιο της σχετικής πολιτικής που καθορίζεται από το υπουργείο Πολιτισμού, ενώ προβλέπεται ότι τα προς διανομή κέρδη της εταιρείας που προέρχονται από την ανάδειξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς και του πολιτιστικού δυναμικού της χώρας διατίθενται στον χώρο ευθύνης των αρχαιολογικών και αναστηλωτικών υπηρεσιών του υπουργείου Πολιτισμού και του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων. Επίσης, ορίζεται ότι οι πόροι της εταιρείας προέρχονται από τη χρηματοδότηση του υπουργείου Πολιτισμού, προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή Διεθνών Οργανισμών, χορηγίες, δάνεια, καθώς και από κάθε άλλη πηγή.

Αθήνα, 12.12.2006

Οι εισηγητές
Δημήτριος Βασιλείου
Γεωργία Μακροπούλου
Ειδικοί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Στέλιος Κουσούλης
Αν. Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αντώνης Παντελής
Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών